

Dávid Demjanovič, Jarmila Mitríková - ELIXÍR

Vernisáž: 13. 2. 2025, 18.00

Kurátorka: Zuzana Janečková

Trvanie výstavy: 14. 2. 2025 – 8. 6. 2025

Východoslovenská galéria, Alžbetina 22, Košice

Elixír predstavuje prvú komplexnú výstavu tvorby Dávida Demjanoviča a Jarmily Mitríkovej v Košiciach. Expozícia zahŕňa ich spoločné diela za posledných pätnásť rokov vytvorené technikou kolorovanej a nekolorovanej pyrografie, keramiky, umelecké experimenty, pracovné skice a knihy, ktoré formovali ich spoluprácu a zároveň ukazuje aj ich novú samostatnú tvorbu. V rozsiahlom výbere sú zastúpené diela najstaršie aj úplne nové a ich kombinácia odhaľuje vývoj motívov a symbolov v odlišných rokoch a kontextoch. Keďže kľúčom výberu bolo ukázať najmä to, čo v Košiciach ešte vidieť nebolo, výstava je objavná aj pre tých, ktorí ich tvorbu dobre poznajú. Pohyb v expozícii prináša stále niečo prekvapujúce, no simultánne spôsobuje aj opakujúce sa viacnásobné dejá vu. Často sa objavujú motívy masky, ľudových krojov, ohňa, rôznych rituálov, Tatier a tatranských hotelov, pionierov a pionieriek, dinosaurov, sureálnych bytostí na pomedzí človeka a zvierat a aj muchotrávky červenej, ktorá vytvára psychadelické podhubie pre viacvrstvový naratív celej výstavy. Samotný kurátorský text je iba jedným z množstva receptov na vnímanie výstavy. Pokúša sa o destiláciu elixíru z vybraných diel, pričom hlavným účinkom má byť oslobodenie sa od štandardných interpretačných rámcov a podpora imaginácie diváctva. To, si môže podľa svojich potrieb, postrehov, aktuálneho stavu a iných preferencií či daností, vysublimovať vlastný a jedinečný interpretačný koktejl. Množstvo diel v niektorých miestnostiach zároveň problematizuje stav horror vacui (kenofóbia), ktorý je v umení charakterizovaný ako strach z bielej plochy resp. z prázdnoty. Každé dielo je dôležitou ingredienciou výstavy a podľa toho, čo bude kto schopný v nej vidieť a vnímať, si vydestiluje vlastný elixír. Ten môže obsahovať napríklad jeden liečebný dom, kúsok hôr, trojmed, jednu veľkú vatru, pioniersku šatku, pazúru, šišku, dve muchotrávky, štipku medvedej srsti alebo aj paradajky či zemiaky. Elixír môže mať oslobodzujúci ale aj stiesňujúci účinok so schopnosťou preniesť diváka všade tam, kam sa odváži ísť.

Jednotlivé miestnosti sú koncipované každá na inú tému. Vstupná miestnosť Kabinet zvierat a fantastických bytostí kumuluje rôzne živočíchy a surreálne bytosti. Druhá a najtemnejšia miestnosť Muchotrávková pohrebná sieň je rituálna a kumuluje muchotrávky, lebky, masky a pohrebné ruže na spôsob diorámy. Najveľkorysejšia je tretia miestnosť Lovecký salón, ktorá je doslova od podlahy po strop obložená pyrografiami a keramikou rôznych veľkostí na spôsob gigantickej koláže problematizujúcej spomínaný horror vacui. Štvrtá miestnosť Svätyňa a pracovňa ukazuje najstaršie aj najnovšie diela, experimenty, skice a inšpirácie a čiastočne odhaľuje pracovné princípy. Posledná piata miestnosť Laboratórium Elixíru ukazuje finálny destilát, top diela z pyrografií a keramik, završuje prierez celým výberom z ich tvorby od Šiestich drakov až po Makovú brigádu. Nachádza sa v nej aj dielo, ktoré sa stalo inšpiráciou pre názov výstavy – Destilácia elixíru spôsobujúceho rast revolucionárskej brady z roku 2017, ktoré obsahuje všetky charakteristické prvky ich tvorby – od vizuálnej príťažlivosti cez humor až po kritickú hĺbku. Halucinačná optika je totiž veľmi presnou reflexiou patchworkovej súčasnosti. Akoby sa mix všetkých motívov neustále prepisoval stále nanovo a donekonečna, bledol v lazúrach a znovu sa nekompromisne objavoval vypálený do dreva ako tetovanie navždy. Tieto zneisťujúce pocity umocňuje aj opakujúci sa motív masky či už v pyrografiách alebo keramikách. Ten prináša do hry zas ďalšie tajomstvá a magické rituály. Nie všetky folklórne a národné symboly sú však také jednoznačné a v rámci nedávnej smrti režiséra Davida Lyncha možno uvidíme namiesto humna aj čierny vigvam.

POĎAKOVANIE

inštalácia: Michal Štofa, Dávid Hanko, Viliam Fedorko, Adriana Štetiarová, Peter Vrábel, Richard Tomory

grafická úprava textov a vizuálu: Jozef Tušan

galerijná pedagogika: Petra Filipiaková

PR: Viera Ballasch Dandárová, Soňa Stano Jambrichová

produkcia: Michal Štofa, Valér Bakajsa

Za zapožičanie diel zo súkromných zbierok: Milan Dobňák, Kamil Weiczen

A všetkým nemenovaným!

Jarmila Mitríková (*1986) a Dávid Demjanovič (*1985)

Spolupracovali ako duo v rokoch 2009 – 2023. Študovali na Škole úžitkového výtvarníctva v Košiciach, na dnes už zaniknutých odboroch, Jarmila keramiky a Dávid kameňosochárstvo. Po skončení obidvaja pokračovali na bratislavskej VŠVU, Jarmila v ateliéroch keramiky a maľby, Dávid na soche a intermédiách. VŠVU absolvovali v roku 2011. Vystavujú doma aj v zahraničí a absolvovali niekoľko umeleckých zahraničných rezidií v Holandsku, Švajčiarsku a Českej republike. Ich diela sa nachádzajú v zbierkach renomovaných inštitúcií (Slovenská národná galéria, Východoslovenská galéria v Košiciach, zbierka bavorského vojvodu Franza von Bayernu na zámku Nymphenburg). V súčasnosti tvoria samostatne, žijú a pracujú v Košiciach a Bratislave. Obidvaja sú vášniví zberatelia keramiky.